

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Гірничого закону
України щодо вдосконалення вимог до технічного переоснащення
підприємств з видобутку вугілля, положень щодо фінансування аварійно-
рятувальних служб та припинення діяльності гірничих підприємств,
уточнення порядку забезпечення побутовим паливом»

I. Визначення проблеми

Проєктом Закону України «Про внесення змін до Гірничого закону України щодо вдосконалення вимог до технічного переоснащення підприємств з видобутку вугілля, положень щодо фінансування аварійно-рятувальних служб та припинення діяльності гірничих підприємств, уточнення порядку забезпечення побутовим паливом» (далі – проєкт Закону) пропонується внести зміни до Закону, зокрема до:

1) статті 16 Закону, враховуючи незначний вплив на довкілля реалізації проєктів з технічного переоснащення **вибоїв (діючих та нових), що забезпечує підвищення техніко-економічних показників гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), що є плановою діяльністю, не підлягає оцінці впливу на довкілля та не потребує здійснення оцінці впливу на довкілля, що відповідає Закону України «Про оцінку впливу на довкілля»;**

2) положеннями статті 29 Закону, визначено, що усі гірничі підприємства незалежно від форми власності в період їх будівництва, реконструкції, експлуатації, ліквідації або консервації обслуговуються державними воєнізованими аварійно-рятувальними службами (формуваннями), які фінансуються за рахунок коштів Державного бюджету України, коштів гірничих підприємств, а також за рахунок інших джерел, не заборонених законодавством.

Фактично, Законом передбачено право подвійного (перехресного) фінансування аварійно-рятувальних служб, що суперечить положенням Кодексу цивільного захисту, який є основним нормативно-правовим актом, який регулює відносини, пов'язані із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій, реагуванням на них, функціонуванням єдиної державної системи цивільного захисту.

Пропонується привести положення Гірничого Закону України, в частині фінансування аварійно-рятувальних служб, до вимог статті 23 Кодексу цивільного захисту України з чітким визначенням джерел фінансування.

3) Доповнити статтю 43 відповідною частиною, оскільки виходячи із специфіки умов праці шахтарів, які працюють (працювали) на гірничих підприємствах, Законом передбачений цілий ряд компенсаційних механізмів для забезпечення соціальної захищеності працівників вугільної галузі, основним з яких є безоплатне надання вугілля на побутові потреби у визначеному законодавством розмірі.

Але на сьогодні на законодавчому рівні не чітко врегульований порядок безоплатного забезпечення вугіллям на побутові потреби при зміні форми

власності гірничого підприємства або передачі (поверненні) гірничого підприємства в оренду (концесію). У зв'язку з цим виникла необхідність внесення відповідних змін до проєкту Закону з метою врегулювання порушеної проблеми.

Основні групи (підгрупи), на які проблема справляє вплив:

Групи (підгрупи)	Так	Ні
Громадяни	Так	-
Держава	Так	-
Суб'єкти господарювання,	Так	-
у тому числі суб'єкти малого підприємництва*	-	Ні

* У разі коли проблема впливає на суб'єктів малого підприємництва, необхідно у подальших таблицях конкретизувати питому вагу суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких проблема справляє вплив.

Зазначена проблема не може бути розв'язана за допомогою ринкових механізмів, оскільки це не буде відповідати вимогам чинного законодавства України, тому потребує вирішення шляхом державного регулювання. Зазначена проблема також не може бути розв'язана за допомогою діючих регуляторних актів, оскільки проблема не врегульована діючими регуляторними актами.

II. Цілі державного регулювання

Основною ціллю державного регулювання є: вдосконалення порядку реалізації проєктів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), чітке визначення джерел фінансування державних аварійно-рятувальних служб з метою приведення положень Гірничого закону України у відповідність до законодавства; встановлення однакових соціальних гарантій працівникам діючих вугледобувних підприємств при зміні форми власності гірничого підприємства, або передачі (поверненні) гірничого підприємства в оренду (концесію), що мають право на безоплатне забезпечення вугіллям на побутові потреби.

Прийняття проєкту Закону дозволить ініціювати розгляд проєктів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), унормувати поняття джерел фінансування державних аварійно-рятувальних служб, удосконалити діючу систему соціальних гарантій працівникам вугледобувних підприємств.

III. Визначення та оцінка альтернативних способів досягнення цілей

1. Визначення альтернативних способів

Вид альтернативи	Опис альтернативи
Альтернатива 1. Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Гірничого закону України щодо вдосконалення вимог до технічного переоснащення підприємств з видобутку вугілля, положень щодо фінансування аварійно-рятувальних служб, уточнення порядку забезпечення побутовим паливом»	Прийняття проекту Закону надасть можливість на правових підставах врегулювати питання розгляду проектів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), унормувати поняття джерел фінансування державних аварійно-рятувальних служб, удосконалити діючу систему соціальних гарантій працівникам вугледобувних підприємств.
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутність змін до Закону не надасть можливість на правових підставах врегулювати питання розгляду проектів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), унормувати поняття джерел фінансування державних аварійно-рятувальних служб, удосконалити діючу систему соціальних гарантій працівникам вугледобувних підприємств, що не дозволить більш раціонально та ефективно використовувати державне майно та кошти. Відсутність регулювання проблеми має наслідком невиконання завдань Уряду з видобутку вугілля, погіршення фінансово-економічного стану підприємств, зростання соціальної напруги у колективах.

2. Оцінка вибраних альтернативних способів досягнення цілей

Оцінка впливу на сферу інтересів держави

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Гірничого закону України щодо вдосконалення вимог до	Впровадження регуляторного акту сприятиме вирішенню зазначеної проблеми, врегулювання правовідносин та як наслідок забезпечить	Під час застосування змін до Гірничого закону України у держави не виникатимуть додаткові бюджетні витрати, пов'язані із розгляду проектів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих

технічного переоснащення підприємств з видобутку вугілля, положень щодо фінансування аварійно-рятувальних служб, уточнення порядку забезпечення побутовим паливом»	безперебійний видобуток кам'яного вугілля для забезпечення енергетичної безпеки держави, підвищить якість аварійно-рятувального забезпечення та виконання соціальних зобов'язань перед працівниками	підприємств з видобутку вугілля (шахт), унормування поняття джерел фінансування аварійно-рятувальних служб*, врегулювання діючої системи соціальних гарантій працівникам вугледобувних підприємств при зміні форми власності, передачі або повернення з оренди або з концесії.
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні.	Відсутність регулювання необґрунтовано ускладнює підготовку та розгляд проєктів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), чітко не визначає поняття джерел фінансування аварійно-рятувальних служб, не нормує діючу систему соціальних гарантій працівникам вугледобувних підприємств при зміні форми власності, передачі або повернення з оренди або з концесії, що може призводити до погіршення фінансово-економічних показників виробничої діяльності суб'єктів господарювання, неможливість виконувати умови діючих нормативних актів, та як наслідок - погіршується інвестиційна привабливість для інвестування в енергетичну галузь.

* державне фінансування ДВГРС зберігається на поточному рівні, немає передумов його збільшення (відповідно до Закону України про Державний бюджет на 2023 рік 275,4 млн. грн, згідно проєкту Закону України про Державний бюджет на 2024 рік 275,4 млн. грн).

Оцінка впливу на сферу інтересів громадян

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1.	Вчасна підготовка	Відсутні.

Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Гірничого закону України щодо вдосконалення вимог до технічного переоснащення підприємств з видобутку вугілля, положень щодо фінансування аварійно-рятувальних служб, уточнення порядку забезпечення побутовим паливом»	та розгляд проектів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), підвищить інвестиційна привабливість для інвестування в енергетичну галузь, відповідно зберігаються поточні та створюються нові робочі місця; унормування поняття джерел фінансувань державних аварійно-рятувальних служб підвищить безпеку праці, майна і довкілля; врегулювання соціального захисту працівників вугільних підприємств, при зміні форми власності, передачі або повернення з оренди або з концесії. відповідатиме умовам громадського договору під час «зеленої» енергетичної трансформації	
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	Існує ризик погіршення економічної та соціальної ситуації в регіоні розташування вугледобувних підприємств, скорочення існуючих робочих місць внаслідок невчасної підготовки та розгляду проектів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), погіршення якості обслуговування підприємств аварійно-рятувальними службами, порушення принципу соціальної справедливості при забезпеченні побутовим

		паливом у колективах під час зміни форми власності, передачі або повернення з оренди або з концесії в умовах «зеленої» енергетичної трансформації.
--	--	--

Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання
Станом на 2021 рік зазначеними змінами до Закону охоплено 133 діючих суб'єктів господарювання.

Показник *	Великі	Середні	Малі	Мікро	Разом
Кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, одиниць	6	31	96	-	133
Питома вага групи у загальній кількості, відсотків	4,5	23,3	72,2		100

* дані наведені за посиланням <https://www.ukrstat.gov.ua/> (Економічна статистика / Економічна діяльність / Діяльність підприємств)

При цьому, реальна кількість суб'єктів господарювання які підпадатимуть під дію регулювання може змінюватися у зв'язку з діючим воєнним станом в країні.

Відповідно до проведеного аналізу усі 96 суб'єктів малого підприємництва (чисельність осіб за звітний період (календарний рік) не перевищує 50 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності не перевищує суму, еквівалентну 10 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку України) знаходяться станом на жовтень 2023 року на тимчасово окупованій росією території України, відповідно проведення М-тесту не представляється можливим.

На сьогодні усі 6 великих підприємств (середня кількість працівників за звітний період (календарний рік) перевищує 250 осіб та річний дохід від будь-якої діяльності перевищує суму, еквівалентну 50 мільйонам євро, визначену за середньорічним курсом Національного банку) видобувають вугілля, забезпечуючи енергобезпеку країни (ДП ДОБРОПІЛЛЯВУГІЛЛЯ-ВИДОБУТОК, ТДВ ШАХТА БІЛОЗІРСЬКА, ДП ЛЬВІВВУГІЛЛЯ, ТОВ ШАХТА КРАСНОЛИМАНСЬКА, ТОВ ШАХТА 1/3 НОВОГРОДІВСЬКА, ПРАТ ДТЕК ПАВЛОГРАДВУГІЛЛЯ).

З 31 одиниці середніх підприємств на неокупованій території України на сьогодні знаходиться 8.

Вид альтернативи	Вигоди	Витрати
Альтернатива 1. Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Гірничого закону України щодо вдосконалення вимог до технічного переоснащення підприємств з видобутку вугілля, положень щодо фінансування аварійно-рятувальних служб, уточнення порядку забезпечення побутовим паливом»	Регулювання дозволить: - вдосконалити і суттєво прискорити порядок реалізації проєктів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт) з метою виконання завдань Уряду з видобутку вугілля і забезпечення енергетичної безпеки України; - чітко визначити джерела фінансування державних аварійно-рятувальних служб з метою приведення положень Гірничого закону України у відповідність до законодавства; - встановити однакові соціальні гарантії працівникам діючих вугледобувних підприємств, що мають право на безоплатне забезпечення вугіллям на побутові потреби. під час зміни форми власності вугільних підприємств, їх передачі або повернення з оренди або з концесії в умовах «зеленої» енергетичної трансформації.	Відсутні
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін	Відсутні	При впровадженні проекту змін до Закону у підприємств існує ризик невиконання завдань Уряду з видобутку вугілля внаслідок невчасної підготовки та розгляду проєктів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих

		підприємств з видобутку вугілля (шахт), погіршення якості обслуговування підприємств аварійно-рятувальними службами, зростання напруги в колективах під час зміни форми власності, передачі або повернення з оренди або з концесії. в умовах «зеленої» енергетичної трансформації.
--	--	--

Сумарні витрати за альтернативами	Сума витрат, гривень
Альтернатива 1. Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Гірничого закону України щодо вдосконалення вимог до технічного переоснащення підприємств з видобутку вугілля, положень щодо фінансування аварійно-рятувальних служб, уточнення порядку забезпечення побутовим паливом»	Додаткові витрати пов'язані з реалізацією змін до Закону із розгляду проєктів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), унормування поняття джерел фінансування державних аварійно-рятувальних служб*, врегулювання діючої системи соціальних гарантій працівникам вугледобувних підприємств при зміні форми власності, передачі або повернення з оренди або з концесії у підприємств не виникатимуть
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін	Ризик невиконання завдань Уряду з видобутку вугілля внаслідок невчасної підготовки та розгляду проєктів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), не врегульоване зростання витрат на операційну діяльність вугледобувних підприємств, погіршення фінансового стану гірничих підприємств та припинення видобутку кам'яного вугілля.

* за заявками підприємств виключно угоди, в обсязі близько 1 млн. грн в рік на діюче гірниче підприємство, для виконання додаткових платних послуг

IV. Вибір найбільш оптимального альтернативного способу досягнення цілей

Прийняття запропонованого проєкту змін до Закону врегулює питання щодо порядку реалізації проєктів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), чітко визначить джерела фінансування державних аварійно-рятувальних служб з метою приведення положень Гірничого закону України у відповідність до законодавства; встановить однакові соціальні гарантії працівникам діючих вугледобувних підприємств, що мають право на безоплатне забезпечення вугіллям на побутові

потреби, при зміні форми власності, передачі або повернення з оренди або з концесії.

Рейтинг результативності (досягнення цілей під час вирішення проблеми)	Бал результативності (за чотирибальною системою оцінки)	Коментарі щодо присвоєння відповідного бала
Альтернатива 1. Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Гірничого закону України щодо вдосконалення вимог до технічного переоснащення підприємств з видобутку вугілля, положень щодо фінансування аварійно-рятувальних служб, уточнення порядку забезпечення побутовим паливом»	4	Цілі прийняття регуляторного акта будуть досягнуті повною мірою.
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін	1	Відсутність регулювання унеможливорює вчасну підготовку та розгляд проектів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), що ставить під загрозу виконання завдань Уряду з видобутку вугілля, чітко не визначає поняття джерел фінансування державних аварійно-рятувальних служб що погіршує якість обслуговування, залишає неврегульованим питання діючої системи соціальних гарантій працівникам вугледобувних підприємств при зміні форми власності, передачі або повернення їх з оренди або з концесії.

Рейтинг результативності	Вигоди (підсумок)	Витрати (підсумок)	Обґрунтування відповідного місця
--------------------------	-------------------	--------------------	----------------------------------

			альтернативи у рейтингу
Альтернатива 1. Прийняття проекту Закону України «Про внесення змін до Гірничого закону України щодо вдосконалення вимог до технічного переоснащення підприємств з видобутку вугілля, положень щодо фінансування аварійно-рятувальних служб, уточнення порядку забезпечення побутовим паливом»	Впровадження регуляторного акту сприятиме вирішенню проблеми, стабілізації правовідносин та як наслідок забезпечить безперервний видобуток кам'яного вугілля для потреб економіки держави на виконання завдань Уряду Водночас регулювання дозволить: - вдосконалити порядок реалізації проєктів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт); - чітко визначити джерела фінансування державних аварійно-рятувальних служб з метою приведення положень Гірничого закону України у відповідність до законодавства; - встановити однакові соціальні гарантії працівникам діючих вугледобувних підприємств, що мають право на безоплатне забезпечення вугіллям на побутові потреби, при зміні форми власності, передачі або повернення їх з оренди або з концесії.	Під час проєкту змін до Закону у держави та підприємств не виникатимуть додаткові бюджетні та операційні витрати.	У рейтингу альтернативи посідає найвище місце, оскільки забезпечить досягнення цілей.

Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	Не передбачаються	Ризик невиконання завдань Уряду з видобутку вугілля, послаблення енергетичної безпеки України, невизначеність з джерелами фінансування аварійно- рятувальних заходів, зростання соціальної напруги серед працівників внаслідок невиконання зобов'язань з забезпечення побутовим паливом при зміні форми власності, передачі або повернення їх з оренди або з концесії.	У рейтингу альтернативи посідає останнє місце, оскільки не забезпечує досягнення цілі.
--	-------------------	---	---

Рейтинг	Аргументи щодо переваги обраної альтернативи/причини відмови від альтернативи	Оцінка ризику зовнішніх чинників на дію запропонованого регуляторного акта
Альтернатива 1. Прийняття проєкту Закону України «Про внесення змін до Гірничого закону України щодо вдосконалення вимог до технічного переоснащення підприємств з видобутку вугілля, положень щодо фінансування аварійно- рятувальних служб, уточнення порядку забезпечення побутовим паливом»	Обрана альтернатива врегулює питання: - вдосконалення порядку реалізації проєктів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт), сприяння виконання завдань Уряду з обсягів видобутку вугілля; - чіткого визначення джерел фінансування державних аварійно- рятувальних служб з метою підвищення якості обслуговування та	Вплив зовнішніх чинників на дію регуляторного акта не очікується.

	приведення положень Гірничого закону України у відповідність до законодавства; - встановлення однакових соціальних гарантій працівникам діючих вугледобувних підприємств гірничого підприємства, що мають право на безоплатне забезпечення вугіллям на побутові потреби, при зміні форми власності, передачі або повернення їх з оренди або з концесії.	
Альтернатива 2. Залишення існуючої ситуації без змін.	У разі залишення ситуації без змін досягнення зазначених цілей неможливе.	Вплив зовнішніх чинників не очікується.

V. Механізми та заходи, які забезпечать розв'язання визначеної проблеми

Механізмом, який забезпечить розв'язання визначених проблем, є прийняття регуляторного акту, що передбачає:

- вдосконалення порядку реалізації проєктів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт);

- чіткого визначення джерел фінансування державних аварійно-рятувальних служб з метою приведення положень Гірничого закону України у відповідність до законодавства;

- встановлення однакових соціальних гарантій працівникам діючих вугледобувних підприємств при зміні форми власності гірничого підприємства, що мають право на безоплатне забезпечення вугіллям на побутові потреби. Очікується позитивний вплив на економічну ефективність виробництва у вугледобувній сфері. призведе до загострення ситуації та погіршення фінансового становища вугледобувних підприємств.

Організаційні заходи, які необхідно здійснити для впровадження проєкту Закону:

- дії суб'єктів господарювання – ознайомлення із змінами в законодавстві;
- дії органів виконавчої влади – забезпечення інформування громадськості про внесені зміни в законодавстві шляхом його оприлюднення.

Можлива шкода у разі очікуваних наслідків дії акту не прогнозується.

Ризику впливу зовнішніх факторів на дію регуляторного акту не прогнозується.

Міненерго для впровадження цього регуляторного акту має погодити проєкт із заінтересованими центральними органами виконавчої влади та подати його на розгляд до Кабінету Міністрів України.

VI. Оцінка виконання вимог регуляторного акту залежно від ресурсів, якими розпоряджаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування, фізичні та юридичні особи, які повинні проваджувати або виконувати ці вимоги

Бюджетних витрат центрального органу виконавчої влади, що здійснює реалізацію державної політики у паливно-енергетичному комплексі при реалізації регуляторного акта не передбачається.

VII. Обґрунтування запропонованого строку дії регуляторного акту

Термін дії нормативно-правового акту не обмежений у часі, що дасть змогу повною мірою вирішити проблемні питання.

Зміна терміну дії акту можлива у разі зміни міжнародно-правових актів чи законодавчих актів України вищої юридичної сили.

Термін набрання чинності проектом акту – відповідно до законодавства після його офіційного оприлюднення.

VIII. Визначення показників результативності дії регуляторного акту

З огляду на цілі проекту змін до Закону, для відстеження його результативності обрано такі показники:

1. Кількісними показниками результативності регуляторного акта є: кількість звернень, пропозицій та зауважень від суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб щодо регуляторного акта; кількість скарг/звернень споживачів послуг державних аварійно-рятувальних служб на якість обслуговування, пов'язаних із дією регуляторного акта; кількість вчасно погоджених та реалізованих проектів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт); процент виконання завдання Уряду з видобутку вугілля для забезпечення енергобезпеки країни.

2. Кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на які поширюватимуться норми змін до Закону (усі гірничі підприємства, що на сьогодні видобувають вугілля (за винятком розташованих на тимчасово окупованій росією території України), та всі фізичні особи, що користуються правом на безоплатне отримання побутового палива).

3. Розмір коштів, який витрататиметься суб'єктами господарювання, пов'язаними з виконанням вимог акта – не зміниться. Прискориться підготовка та реалізація проектів з технічного переоснащення та реконструкції гірничих підприємств з видобутку вугілля (шахт).

4. Рівень поінформованості суб'єктів господарювання та фізичних осіб з основних положень регуляторного акта середній.

Проект регуляторного акту та відповідно аналіз регуляторного впливу розміщено на офіційному веб-сайті Міненерго в мережі Інтернет <https://mev.gov.ua/>. Міненерго у межах компетенції надає необхідні роз'яснення щодо застосування проекту Закону, який буде опубліковано в засобах масової інформації після його прийняття.

ІХ. Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акту

Відстеження результативності регуляторного акту будуть здійснюватися Міненерго статистичним методом.

Базове відстеження результативності регуляторного акту буде здійснюватися після набрання ним чинності шляхом аналізу статистичних даних, але не пізніше дня, з якого починається проведення повторного відстеження результативності цього акту.

Повторне відстеження результативності регуляторного акта буде здійснено через два роки після набрання чинності, шляхом збору статистичних даних та аналізу аналогічних показників, встановлених під час базового відстеження.

Періодичне відстеження здійснюється один раз на три роки після закінчення заходів повторного відстеження.

**Перший заступник
Міністра енергетики України**

Юрій ВЛАСЕНКО

«___» _____ 2023 р.